

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львіі що дні крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня.

Редакция, адміністрація експедиція «Руслана» при ул. Осоліньских ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесєня по 30 сот. від стрічки.

Змаганє до національного порозуміння в Чехах.

(X) Предлогою начерку язикового закона і закона про окружні правительства в держ. радї зробив бар. Бінерт почин, який не одно міністерство довів до упадку. Наколиб сим разом повело ся бар. Бінертови осягнути позитивний успіх на основі названих законів, то се мало би необчислимі користи не тільки для Чех але й для держави, бо національно-язикова боротьба заколючувала безнастанно спокій не тільки в Чехах, спияяла законодатну роботу чеського сейму, але відбизала ся вельми некорисно також на цілій державі: на парламенті.

Предлоги бар. Бінерта, ріжнять ся від Керберівских в одній важній точці: Предлоги д-ра Кербера узнавали всі ті повіти одноязиковими, в котрих населєня другої народности не перевищало 20%. В предлогах бар. Бінерта вичислені виразно всі одноязикові округи. Тим способом наперед уже установляють предлоги бар. Бінерта язикові границі і відмеженє наверх і з певними внутрішними правами замкнену німецку язикову область. Начерк д-ра Кербера удержував в тім згляді певну свободу і вимаган від часу до

часу ревізії розселєня людности, а задля того Німці потерпєли перед заборчостяю Чехів.

Позширенєм обсягу ділєня окружних властей зняв бар. Бінерт значний тягар з праского намісництва, а се має не лише адміністраційне але й національне значєне.

Поділом на округи намагає ся бар. Бінерт присунути Німців для управлєння язикових відносин в Ч-хах, а язиковий закон має своїми постановами уладити національні відносини на основі сєго поділу. Ческа мова у внутрішнім урядованю є уступкою для Ч-хів, яку вже признавали всєнімці у зелєно святній програмі і є вислідом признаня замкненої чеської області язикової.

Начерк бар. Бінерта, вєсляє також давньому домаганю Німців, щоби урядованє, котре має творити звязь з центральними властями, підбувало ся німецкою мовою, а так само місто Прага признає ся двоязиковим.

За обезвєку цімецкого національного стану посіданя вимагає знов начерк признаня важної засади, що чеські поданя мають бути приймаєні в цілій німецкій язиковій області і на домаганє сторін мають бути по чеськи полагоджуван, хоч мовою розправи не має бути чеська.

Мовою розправ в судах і урядах німецкої області язикової остає

німецка, але Чехам призволює ся, наколи доходять свого права, в цілім краю послугувати ся усгно і письменно своєю мовою. Так само і Німці можуть в чеській області вносити німецкі поданя. До мови поданя примінює ся розправа лише в мішаній язиковій області.

Німці бояли ся все напливу чеських урядників на основі постанови, що на чеські поданя має всюди бути виданє чеське рішенє. Се побоюванє усуває начерк установою, що вєтаті урядників кожної категорії мають бути заступлені обидві народности після числа і роценту їх населєня.

Найтруднішою точкою є розмеженє інстанцій, спричинєне утворєнем окружних правительств. Праске намісництво стає там третьою і останньою інстанцією в усіх адміністраційних справах, в котрих досє рішало міністерство, яко найвисша інстанція.

Тим способом заводять ся в Чехах окремішні установи, яких нема в ніякім короннім краю, що інстанції не сягають до Відня а все кінчить ся в Празі, а тим способом зближає ся се до чеського держ. права.

Загально вважають в політ. кругах, що над сими предлогами можна розправляти і головно розходить ся тепер о се, щоби предлоги дістали ся до

Матеріяли до історії буковинської Руси.

V.

Важтїйші праці Із. Воробкевича в роках 1876—1897.

(Дальше).

Ч. 25.

Лист Із. Воробкевича до Ол. Барвіньского в р. 1891, 28. мая.

Милїй друже Олександр!

Твоє довге мовчаня, — мимо того, що я до тебе і писав — мене так люто приголомшило, що я думав: „Сидоре, на нашій Русі став ти, — не знаю, за що і по що — другим Марком проклятим, особою в ранами заразливими, бо від тебе все бочить, тебе всі як заразу, як ту джуму астраханську обминають, і то не лиш журналісти-редактори, не лиш слаутні директори нашого валебного театру народного (котрі найменшої причини до такого постунованя не мають і за мій, їм поданий хлїб на мене каменем мечуть), но і твої други, други з молодих єще літ, коли твоє бідне серце єще горяче чуло і обмани не знало, весь свїт до себе горнуло, бїль незносний колючого терня невдяки і зневаги не

знало. Ось сталось, надуті і боги, а не звиклі люди, як то Німець каже: gewöhnliche Durchschnittsmenschen — із престолів!

Твій любий лист забутого, під всеобщою анатемою-зневагою стогнаючого грїшника (не знаю, за що) двигнув, у своїх мріях-думках, у своїх снах золотих тяжко розчарованого старика до житя-борби напростував, черне пятно, котре мої недруги солоденькі добачали, дружною рукою зняв і моє зморщенє чоло без пятна на хвилю свїту показав. Спасибі тобі, друже мій єдиний! Я знов бодр і силен! друг мій Олекса о мені не так гидко думає, як другі! А они грїх великий мають, серце моє они по верх поливом і гїрчицею наповнили, мене і моє імя повсюди дискредитували, плуг гарно заострений ударами тяжкого топора гидно затупили, мій засїв на поли словесности і музики народної не лиш що бурянами заглушили, но і ніжні відростки немилосердно і злостно повиривали. Як се не грїх, то скарай мене, Боже! Неодно, може добре був би я єще написав, скомпоновав, — я і тепер пишу, но так, для себе, — серце, що раз так чуло, відзивалось, анатїєю наповнилось! Но досить сых єремїад, — чим глїбше в лїє, тим він густїйший!

Спасибі тобі, мій Олексику дорогий, ти цілковито мене двигнув, мій дух ободрив, моє серце, — котре мої вороги живцем на хрест розпяли, в него братною рукою глїбоко, ах дуже глїбоко остру ножаку застромили, но

так мудро і хитро, щоб пємртвє без кінця кровавилось, но притім і жило, подїбно тому старому благодїтелю, котрого боги... щоб жив, но щоб єму вїчно орев з груди живу печінку виривав, — втихомирив, на час хоч єму нормальний удар пульсів, яко славний лікар, дарув. Спасибі! бо знай, друже мій, і другє лихо люто мене приголомшило, під тяжким горем так єю ся, як той червак під ступою. Не досить, що мучить мене та вража астма, — бо лєдвї полїна носового позбув ся, а она непрошена і влазлива загостила і годі напастної позбути ся, і она, тоє добре знаю, буде причиною мої смерти, но то мені байдуже; раз мати родила, раз і умерти треба, — но мій син Олекса — лиш того одного маю *) — отличний студент, перед матурою розболїв ся і слабїєть єго — всі пати, котрі мене єще до житя вязали, як Царца, немилосердно розтяти задумала. Він і сєгодня при письменим іспиті, но як я на него погляну, то серце рве ся, мені здає ся, що зла судба-доля по нему (по серцю) розжарєну, зелїзну борону волочить. Лікарі кажуть, що має лиш легкий Lungenspitzenkatarh — дай Боже, щоб він вийшов і родичів тяжко, до розпачи не заємутив. До тепер він все першим був, на скрипці був правдивим віртуозом, першим сту-

*) Очевидно бракує слово: дома, бо жив тоді єще і син Євген, свьязцєник. — О. М.

комісії. Одначе чеські дневники висловлюють ся, що сих предлог при ня т и не можна, бо они стають в суперечности з основними держ. законами, котрими запоручена повна рівноправність матерньої мови в усіх урядах. Крім того боять ся Чехи, що сими законами відділять ся Чехи від інших країв чеської корони неначе муром, а чеські власти з Чех булиб приневолени відносити ся в німецькій мові до чеських областей на Мораві. В найблизших днях виявить ся, о скільки предлоги бар. Бінерта можуть числити на успіх.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Внутрішня службова мова.

У внутрішнім урядованю одноязикові власти уживають своєї урядової мови, двоязикові в справах, які відносять ся до сторін, тої мови, яка була уживана виключно або переважно у зверхнім урядованю, а в справах, які до сторін не відносять ся, урядова мова приміняє ся до кожного окремого случаю. Се відносить ся також до записок у подавчій протоколі, реєстрах і т. п. Виймку творять записки у війскових справах і всі урядові зносини з війсковими властями і жандармерією; в сих справах, як також в поліційних звітах, призначених для центральних властей, урядовою мовою мовою остає німецька. В зносинах з усіми іншими не війсковими державними властями краю одноязикові власти уживають своєї урядової мови; двоязикові— в зносинах з одноязиковими властями їх мови, а в зносинах з двоязиковими властями тої мови, в якій була ведена ціла справа, або яка найліпше відповідає даній справі. З громадами в урядовім обводі зносять ся власти в мові громад; в зносинах з автономічними органами в Чехах поза урядовим обводом одноязикові власти уживають своєї урядової мови, а двоязикові мови автономічних органів. В зносинах з властями поза границями Чех обовязує німецька мова. Се відносить ся особливо до зносин між центральними властями краю і держави, також у виймкових случаях в разі конечної, потреби між державними центральними властями і властями першої інстанції.

дентом директора Hřimaly*) і притім добрим Русином, що з того? Не гріх, щоб такий до рогий, многонадійний молодець марно минув ся? Бог милосердний; бачивши в житю так много чорного, я і тепер може лиш чорне бачу. Но по що других моїм горе смутити? Носи, серце, нитком твій тягар, мовчи, як та земля сьвята, самотно минай ся і мри!

Ти, труднику великий на поля осьвіти твого народа, ти неутомимо трудив ся знятєм більма, щоб ему очи протворити, ему чоловічеські права роздобути, — дивуюсь, що твій дух сильний твое тіло слабе не піддава; дивуюсь, герое славної, як ти бодро, не вважаючи на твое здорове, в борбі за людськість мужественно боротись еще здужавш! Слава тобі і вінець неувядаемий! Но і лаври терне мають, се з переконаня говорю; — я також переконаний, що то ідеальне терне і тебе вже нераз до живого укололо і еще уколе.

(Дальше буде).

Краєві власти. Краєві власти обовязують постанови для двоязикових властей. До низших властей пишуть они в мові сих послідних; в разі коли низша власть уживає мови і чеської і німецької, краєва власть пише до неї в тій мові, якої вимагає дотична справа.

У висшім краєвім суді в Празі полагоджують ся справи одноязикових властей в окремих одноязикових сенатах, котрим приділює ся також справи двоязикових властей, над котрими розправляно в першій інстанції лише в одній мові. Всі інші справи приділює ся сенатам, зложеним з таких членів одноязикових сенатів, котрі знають обі мови.

Для всіх персональних і дисциплінарних справ урядників, нотарів і слуг мають бути так само установлені окремі сенати чи комісії. В комісіях для чисто чеських і чисто німецьких судів має ся також радити над предлогами при обсаді місць радників у висшім краєвім суді. Відповідно сим двом групам мають бути установлені два віцепрезиденти. При розправах і рішеннях справ сторін висший краєвий суд має поступати після присів, обовязуючих для розправи в першій інстанції; в справах, що приходять перед висший краєвий суд в першій інстанції, має ся поступати після присів, установлених для двоязикових властей.

Язикове уздібнене урядників. При властях, котрі урядують в одній мові, можна настановляти лише урядників, котрі сю урядову мову знають у письмі і слові і по котрих можна надіятися, що з огляду на мову більшости населеня вдоволять усім вимогам своєї служби. На ті случаи, в котрих по закону також одноязикові власти мають уживати другої краєвої мови, треба подбати про урядників, що знають також і сю другу краєву мову. При властях двоязикових треба подбати про достаточне число урядників, котрі знають обі краєві мови.

Розділ місць після національного ключа. Засадою вважає ся, що загальне число урядників має бути розділене по народности відповідно до загального числа обох народів королівства чеського. В тій цілі має ся щороку приймати потрібне число урядників обох народностей до поодиноких галузий управи. Ся постанова відносить ся також і до приймаєня кандидатів до служби залізничої. Начальники краєвих властей мають уважати на те, щоби і в приймаєню урядників до поодиноких галузий служби заховувано вказану засаду. Колиж би для недостачі відповідних кандидатів не можна було виконати тих приписів, то відповідне вирівнане може наступити в однім з найблизших літ.

Розслідування язикового уздібненя одноязиковими комісіями. При краєвих властях мають зложити ся для кожної групи одноязикових урядів комісії, котрі мають провірювати язикове уздібнене урядників. Урядники, які вповні володіють обома краєвими мовами, можуть дістати службові додатки до платні. Правительство може також давати стипендії на вивчене другої краєвої мови.

Німецька мова полишає ся обовязковою до виповнюваня тих касових і урядових печатних візріців, котрі мають служити на центральні табелі або центральній контролі.

Жалоби в справі уживаня мови можна вносити до наглядаючих властей. Законної сили розпорядків язикові жалоби не спиноють.

Другий начерк закона про адміністраційні округи постановляє, що для політичної адміністрації й безпосередної зависимости від намісництва заводить ся двацять округів,

а то десять чеських, шість німецьких і чотири чесько-німецькі. Прага вилучена від сього поділу на округи. На чолі кожного округа стоїть президент (у пятій ранзі), а заступником его є радник намісництва. Управа адміністраційного округа дістає в міру потреби відповідне число канцелярних, заводових і канцелярних урядників і прислугу. Таким чином незвичайно збільшить ся число урядничих місць. Управи адміністраційних округів переймуть усі агенди, які доси належали до намісництва, з виймкою тих, що вразно полишають ся намісництву. Крім того окружна управа має надзір над підвласними їй повітовими властями та нормує їх діловодство. Она рішає відклик проти рішень і поручень, виданих політичними повітовими властями в їх політично-адміністраційнім обсягу діланя, о скільки ті відклики дозволені і не полишені намісництву; проти карних вироків, затверджених окружною управою, дальший відклик недозволений, наколи нема в краєвім законі противної постанови.

На останку рішення окружних управ в тих случаях наконецно важні, в котрих доси наконецно рішало намісництво. Полишає ся: управильнюванє і пильнюванє діловодства підвласних ему політичних і державних поліційних властей; урядові чинности, обіймаючі кілька округів; урядові чинности, дотикаючі органів державної і фундаційної управи; участь в урядованю, до котрого треба порозуміня з краєвим віділом, з іншими політичними краєвими властями або з висшим краєвим судом; урядові чинности, дотикаючі Праг; розпорядки і рішення на підставі ердинації для державної ради і сойму; виймкові розпорядки, до котрих має право начальник краю; справи шляхти і ленничі; справи, що вяжуть ся з уживанєм державних фондів або з їх управою; уділюванє дозволу на закладанє товариств; урядованє в першій інстанції в справах супружних і у вивласненях; урядованє при ревизиях трас і технічно-поліційнім провірюваню залізниць; на останку в справах торгових палат, домів поправи і примусової роботи робітничих домів і іспитових приписів. Крім того полишає ся намісництву право обнижувати або й цілком опускати поліційні кари. Рішеня намісництва в третій інстанції або й в другій, коли перше рішення гвинило від окружної управи, є наконецно важні. Міністерства лишатуть ся при своїм дотепершнім крузі діланя.

Обидва закони можуть увійти в житє тільки рівночасно.

На засіданю пос. палати в середу для ухваленя наведених предлог виголосив промову през. мін. бар. Бінерт, котру чеські радикали перебивали свистами та криками, так що її в парламенті мало хто чув. Христ. суспільники старали ся заглушити обструкцію оплесками.

Президент міністрів бар. Бінерт замітив на початку своєї бесіди, що знаходимо ся перед важною зворотною точкою. Треба тепер рішити, чи національна борба в Чехах, що налягає ціле публичне житє Австрії та не лише спиноє політичне і парламентарне житє, але шкодить також суспільности на інших полях, має остати вічною недугою, чи може зуміємо її хоч на стільки перемотти, щоби уможливити незакаламучений хід адміністрації і тривке постійне співділанє стороництв в парламенті і правительстві.

В пересвідченю, що лише закон може довести до супокою, що ясність і недвозначність закона повинна заняти місце хитких розпорядків та самовільного пояснюваня, відкликувало ся правительство до законодавства як до неперечного розэмника і бажає передовсім обмежити

*) Директор музичного товариства в Чернівцях.

спірний матеріал сим, що виняло з усіх спірних справ — найважливіші і найбільше доспілі до рішення, справи, яких доторкають внесені начерки, є в дійсності готові до рішення. Нема вже в них суперечностей, що не дали ся би вирівнати, Треба лише відваги, щоби досягнути суспокій, сю ціль нашого бажання.

Правительственні предлоги творять — можна сказати — білянс дотеперішних національних борб в Чехах, а полягають на загальних вислідах дотеперішних проб зближення обох сторін. Де показали ся недостачі, старало ся правительство само найти способи, щоби уможливити обом спірним сторонам, подати собі руки до згоди у спільнім інтересі в користь цілости.

Управильнене, почате сими законами певно буде лучше, як дотеперішна повна недостача управильненя. Серед небезпек, що все ще повстають з міжнародного положеня, та з уваги на велик задачі, яких вижидає населенє від законодавства, — треба нині більше чим колинебудь співділання всіх консервативних і творчих сил в парламенті, а се дасть ся найлекше досягнути безпосереднім співділанєм стороництв в правительстві. Всякому ясно, що парламентарні стороництва, котрі приверненєм національного мира матимуть так велику заслугу, — мають також право до безпосередної участі в рішєнню про державну волю.

А як досягнемо сей гіслід, то він принесе честь палаті, вибраній на основі загального голосованя та виїде на хрест Австрії і добро вітчизни.

Пос. У д ж а л ь вніс відтак, щоби над заявою бар. Бінерта отворити розправу; таке саме внесене з боку Німців поставив пос. К і р х м а е р. Внесенє се прийнято одностайно, бо голосували за ним також чеські радикали, припускаючи, що в сля тексту регуляміну ся розправа пічне ся аж по поладоді всіх внесених доси наглих внесень. Тамчасом презид. Вайскірхнер заявив, що розправа розпічне безпроводочно і перервав засіданє на пів години, щоби бесідники записували ся до голосу.

Се викликало незвичайне обуренє між чеськими радикалами, котрі хопили ся по перерві технічної обструкції та вели її до кінця засіданя, а змогла ся она особливо, як появило ся внесене, щоби предлоги переслати до комісії.

По перерві пос. Хоц, Іро і Странский (з Берн) домагали ся, щоби замість безпроводочної розправи над заявою президента міністрів — палата дальше радидла над наглими внесеня и.

Президент покликав ся одначе на одностайну ухвалу палати. С.-д. пос. Зайц виправді протестував проти сего погляду президента, одначе заявив, що з огляду на вагу мира між народами він є за удержанєм ухвали палати.

Президент уділив голосу пос. Масарикови як першому бесідникови contra, але чеські радикали кричать: «Голосувати! Голосувати!» та піднімають такий крик, що бесідник не може говорити.

Чеські обструкційники послугували ся сим разом свиставками, автоматичними дзвінками і блянцями таґелями. Визначували ся особливо пос. К а л і н а, котрий грав на альпейскім ріжку, пос. Б у д ж і в а л ь на гармонії та пос. Л і с с и на великій транбоні. Пекольний крик і гамір тревали безнастанно, так що з промови Масарика не мож було чути й слова.

Віцепрезиденти, що на переміну «вели наради», заховували ся супроти обструкційників зовсім байдужно.

Тільки віцепрезидент Ш т а й в е н д е р візав радикалів, щоби они не понижували гідности палати, а коли пос. Б а л ь о г л я в е к закричав до чеських ра-

дикалів: «Lausbuben», дало се привід до галабурди між чеськими радикалами й христ. суспільниками, яку ледви перебито заходами других послів та поступком віцепрезидента Штайвендера, котрий прикликав пос. Бальоглявка до порядку.

Пос. П р о х а с к а зладив величезний плякат з написом: «Просимо о жертви для чеських музикантів!» Вправді плякат сей пірвав пос. Каліна, але послони Фукови таки повело ся зібрати до капелюха кількадесят сотиків „жертв“, які кинув між лавки чеських радикалів.

Технічна обструкція чеських радикалів тривала без перерви від год. 1 до 4. Аж ось явив ся на салі президент палати та обняв сам провід нарад. На хвилику запанувала тишина, серед якої президент візав пос. Масарика, щоби він „говорив дальше“. Пос. Масарик, який даремно ждав на слово через три години, попросив одначе президента, щоби позволив ему докінчити промову на слідуєчим засіданю. На се президент згодив ся та замкнув засіданє о год. пів до 5 ої.

Переговоры в справі закінченя обструкції ведено безвипинно, а ролю посередника обняв пос. Пацак. Остаточно прийшло до розуму на таких условинах: чеські радикали мають вже не вести обструкції, а за те президія палати зобовязала ся не допустити підчас розправи до голосованя над жадним внесенєм. Через те ударемнено на якийсь час намір правительственних стороництв, щоби розправу над правительственною заявою уважати за перше читанє предлог, тим більше, що рівночасно почили ся внесеня, щоби ті предлоги переслати без розправи до комісії. Правительство згодило ся на сю умову, щоби ніякого внесеня не піддавати під голосованє і числить на те, що незабаром прийде на денний порядок нагле внесене пос. Ерба, внесене ще перед правительственними предлогами а обійме домаганє, щоби ті предлоги передати без першого читаня комісії. Ухвалою сего знесеня передано би рівночасно правительственні предлоги до комісії.

Правительственні предлоги прийнято в палаті і серед Німців та Чехів доволі прихильно. Об трукція чеських радикалів відносила ся не до змісту але до форми внесених предлог. Однак Чехи і Німці домагають ся важних змін в правительственних предлогах. Правительство всіми силами старає ся довести до порозуміня.

Поляки протестують особливо проти того, щоби язикову справу ман упорядкувати парламент а не сойми.

З галицких послів зголосили ся до слова над заявою бар. Бінерта — пос. Р о м а н ч у к і Жигулінський.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ

— Календар. В суботу: руско-кат.: Ксені преп.; римо-кат.: Дороти. — В неділю: руско-кат.: Григорія; римо-кат.: Романа.

— Автентичні вісти зі зборів москвофілів. В двох новинках подали мя вже короткий звіт зі зборів „Народного Совѣта“. Нині доповнюємо его автентичними вістками, яких в „Галичанин-і“ не опубліковано. Засіданє „Народного Совѣта“ відкрив др. Добрянський, який предложив на провідника зборів о. Давидяка, голову парламентарного, москвофільского клубу. Ся пропозиція викликала серед „юношів“ і селян, привезених з Брідщини в числі поверх 50, велике негодованє. „Юноші“ запропонували на провідника „собрания“ д-ра Дудикевича, против чого запротестували рішучо сьвяще-

ники, бо др. Дудикевич звязав ся з „юношами“, які йдуть з всею силою против віри і духовенства. Щоби вилізти з сеї немилої позиції, др. Дудикевич заявив, що не буде міг проводити, бо він обовязаний зложити звіт з своєї посольской діяльности і тому поставив кандидатуру пароха Угнова, о. Романовского, яку остаточно прийнято. З черги поставив пос. Марков внесок, щоби селянам, які приїхали з Брідщини, (їх сировадив для ратованя ситуації др. Дудикевич) дозволено брати участь в зборах, против чого запротестували послы соймові і парламентарні, однак над їх протестом перейдено до денного порядку. Тоді послы Давидяк і Колпачкевич зложили відповідну заяву і враз з своїми товаришами вийшли з салі. Др. Дудикевич схаменув ся і поставив внесок, щоби ухвалу цофнути, що збори вчавили, однак послів-сецесионістів не найдецо нікуди і они не брали вже дальшої участі в зборах. Після звіту о. Давидовича з діяльности „Народного Совѣта“, промовив др. Черлюнчакевич, який добачував головну причину падєня москвофільского стороництва в консолідациях з „українцями“, які сильнійші і добре зорганізовані виводили москвофілів в поле Коли зірвано з „українцями“ і виступлено при виборах до парламенту самостійно, „русско народное“ стороництво здобуло в пяти округах 180 тисяч голосів. Повново ослабли москвофіли, коли звязали ся з Поляками при виборах до сойму. З сего наука, щоби на будуче не вязати ся ані з „українцями“ ані Поляками. Останну часть своєї промови присьвятив др. Черлюнчакевич лагодженю спору між д-ром Королем і др. Дудикевичом, яких вважав однаково корисними мимо „неясної“ промови д-ра Короля при бюджеті в соймі (що він так само гордить тими, що беруть рубли, як і тими, що побирають марки). На сїм перервано передпрудневі наради. Справжні скандали почали ся доперва по полудни, а серию їх почав пос. др. Марков, який назвав москвофільских послів в парламенті „лакеями“ польского „Koła“, почім з нечуваною лайкою накинув ся на епископат і духовенство.

Секундував ему „юноша“ Мохнацкий, який виголосив свої напасти на духовенство в каліченій московщині, котру перебивали селяни окликами: „говорить по нашому!“ Дальший бесідник, Хлопецкий, відказував на пос. ГлеСовіцкого, що їздив до Петербурга в справі польській, а не славянській. Магістратский писар в Дрогобича, Стефан Кушнір (давний писар д-ра Дудикевича) пятаував роботу послів-москвофілів, жадав ухвали невдоволеня з їх політики і накликавав, щоби їх візвано до зложеня мандатів, а закінчив свою промову „словословієм“ для Дудикевича. В обороні сповєвіраного духовенства виступив о. Роман Чайковский. Селянин Мухалчук просив д-ра Дудикевича, щоби бодай він розказав зборам про діяльність „русских“ послів, коли інші послы вийшли з салі. З акторскою міною виступив др. Дудикевич на естраду. Він говорив зразу тихо і завертав очима, немов би був тяжко утомлений... після соймової сесії... Він чванив ся, що одлюкий з посеред всіх послів працював що дня в соймі від год. 8 рано до 12 в ночи, що навіть „українці“ такого пильного посла не мали; що лише завдяки ему ухвалено такі важні закони для селян, як будівляний і ловецкий. Дальше накинув ся др. Дудикевич на д-ра Короля, якого мало що не назвав „измѣнником“, почім виправдував ся, чому в соймі не говорив „по руски“. Зневолювала его будьто би до сего ухвала „Народного Совѣта“, яка звязала ему руки*), дальше власть маршалка, який міг би

*) Др. Дудикевич минув ся тут з правдою. Знаємо з автентичного жерела, що др. Дудикевич дав слово чести нам. Потоцкому, що по московски в соймі промовляти не буде. Після смерти гр. Потоцкого хотів др. Дудикевич вважати себе звільненим від даного слова, однак др. Лев Алексєвич инакше піймав слово чести і щоби ратовати д-ра Дудикевича перєвїв на „Народномъ Совѣтѣ“ ухвалу, що Дудикевич має промовляти на „малороссійскомъ нарѣчїи“.

не дозволити йому говорити „по руски“ і він мусів би кінчити свою промову „малоросійським вар'ячем“, а вінци „печальное і жалкое явленіє“, що прочі послі не уміють говорити „по руски“, а було би справді соромом для „галицько-руських“, якби він одинокий держав промови „по руски“. Для дисципліни він мусів піддати ся волі „Народного Совѣта“. Щоби зробити вражінє, др. Дудикевич почав кликати: „я все віддам на жертвенник мому народові! Коли ми слабі, то лише тому, що не воздвигали откровенно нашого прапора! Все за Русь?..“ Ефект нечуваний. Юноші співають „За Русь съвяту..“ Дудикевич починає мліти, але се єму не вдає ся.. Він жеде на воду, яку „юноші“ приносять.. Розпинають д-ру Дудикевичеві „жилетку“ і з „восторгом“ несуть на естраду. (Рівночасно в польськїм театрі свівано „Паяців“.—Прим. репортера).

З черги промовляв канд. адв. Винницький, який вказував на „гисель руско-народної партії“ та серед его промови приніс „юноша“ Мохнацький число „Галичанина“, в яким напечатано заяву послів сецесіоністів. Почала ся справді улична буча. Др. Лев Алексевич промовив: „Свиньства робить Король, свиньства робить „Галичанин“, але се нічо в порівнянню з тим, що видрукував „Галичанин“, ся нужденна „проститутка!“ Др. Алексевич радив, щоби не приступати до вибору „Народного Совѣта“, бо в сей спосіб можна зробити дурницю, але его закричано. На внесок Хлопецького „ухвалено погорду для „Галичанина“ і рішено викидати его з хати. Учасників зборів злив зимною водою о. проф. Костецкий, який вказував на тяжке положенє, накликував до опам'ятаня, бо така робота веде в пропасть і перестерігав перед амбіціями поодиноких людей. Останнім натяком почув себе обидженим др. Дудикевич, який против подібного заміту застерігав ся. Вдруге промовити вже о. Костецкому не дозволено. До „Совѣта“ вибрано виключно людей з провінції, в надїї, що др. Дудикевич перенесе ся до Львова і стане головою „Народного Дому“ з в'льним мешканєм і платнею 12 тисяч корон. До Львова має перенести ся також Глушкевич з Бродів. Після виборів до „Народного Совѣта“ відбув ся комерс в Европейськїм готелю. Всі кошті комерсу покрити др. Дудикевич, як кажуть, з грошій, присланих гр. Бобринським на „просвітительні цѣли“. Про „собраніє „Русской Рады“, яке відбуло ся в день пізнійше, розкажемо завтра.

— **Перший стріл против д-ра Дудикевича.** Москвофільські послі сецесіоністи почали демаскувати д-ра Дудикевича, якого до недавна оточувано нїмбом величчї і тиміямом кадил. В 18. числі „Галичанина“ поміслили послі сецесіоністи нову заяву, в якій закинули пос. д-рови Маркову, що він „сѣть роздор'є в' рядах руско-народної партії“, а під адресою д-ра Дудикевича звернули ся з отсїми словами, які в цїлости репродукуємо:

„Правда, наше отсутствіє (на собранїи „Народного Совѣта“) розв'язало руки герою нашего времени, д-ру Дудикевичу, и господинъ сей, не оправившій ся еще по собственной кривдѣ в' коломыскихъ обществахъ и в' послѣдней сесіи галицького сойма, назвав в' собраніи нашу сецесію „самоубійствомъ“. Для многихъ изъ насъ не есть тайною, что господинъ сей выходитъ изъ терпеливости, не могучи дожидатись нашей смерти, — но зато мы желаемъ ему здравія изъ одной любви ближняго и осуществления тѣхъ задушевныхъ и деждъ, які возлагаются на него Галицькою Русью, отъ цѣлого ряда лѣтъ не скупившею єму не знати за що похвальнихъ имновъ и дитирамбовъ, и якія все еще возлагають на него его сателиты в' новой президіи „Народного Совѣта“ и „Русской Рады“.

„Подвиги сего политического авгура заводили насъ до теперъ, когда онъ стоялъ во главѣ старой президіи упомянутыхъ двухъ организаций. Далъ бы Бог, щоби онъ теперъ,

на новомъ посту, счастливо исправилъ все то, что испортилъ на старомъ!..“

Заява отся хіба досить ясна. Про матеріяльні клопоти д-ра Дудикевича ми знали давно, але не вважали умісним про них говорити. Нині коли послі сецесіоністи заговорили про них, ми можемо додати, що др. Дудикевич, як директор „Самопомощи“, давнійшими літами через три роки (по рік 1906) не скликував „общого собранія“, доки его політичні приятелі не покрили всіх его дуже значних „займовъ“. Завдяки д-ру Дудикевичеві попала в ліквідацію „Подкарпатская Крамница“ і застановлено діяльність „Союза промышленнаго кредитнаго“.

Ми могли би подати на сю тему інтересні „разоблаченія“, але не робимо сего, бо др. Дудикевич, хоть вибраний головою „Русской Рады“, належить нині до політичних трупів, а ми були перші, що після его вибору до сойму зазначили з натиском, що др. Дудикевич не уявляє своєю особою для нас ніякої небезпечности, а ми були докладно поінформовані про всі его відносини та про его переговори з пок. гр. Потоцким. Натяк в заяві послів сецесіоністів, що др. Дудикевич жеде на смерть одного з послів, треба розуміти так, що він є заступником посла Давидка і певно був би дуже рад, якби парох Успенської церкви переїс ся туди „відже в'їсть болѣзни, нѣ печали, но живнъ безконечная..“

— **Денунціанти.** Dziennik polski в дня 3 с. м. денунціює „Тов-о ім. Котляревского“, що оно уряджує часті представлєня в салі руского „Сокола“ і тішить ся особливою протекцією львівської поліції, так що поліція не висилає на ті представлєня ані комісаря ані поліціантів, яким відтак потреба би заплатити. Доносчиків з Dziennik a polskiego можемо успокоїти, що руске тов-о, яке дає театральні представлєня в салі „Сокола“, тішить ся такою самою „протекцією“ поліції, як инші польські тов-а, які уряджують представлєня для своїх членів. Редактори Dziennik-a які читають рускі часописи та аж за багато інтересують ся Русинами, повинні знати, що у львівськїм „Соколі“ грає що неділі і сьвята аматорський театр „Сокола“ а не Тов-о ім. Котляревского. Представлєня відбувають ся для членів „Сокола“ і їх родин, отже яко признанені для замкненого кружка не підлягають дозору поліції. Тяжко припустити, аби згаданий доносчик сего не знав, але „натура тягне вовка до ліса“.

Оповідки.

— **Дельший репертуар руского театру в Перемішлї** (Саля „Нар. Дому“. Початок 7 1/2 вечером).

В суботу дня 6. с. м. представлєня нема. В неділю дня 7. с. м. по полудни о 3. год. по цїнах до половини знижених „Наталка Полтавка“ народна комедіо-опера в 3 діях Котляревского; о 7 1/2 год. вечером „Житейске море“ (продовженє „Суєти“) драма в 4 діях Карпенка-Карого.

Ві вторек 9. с. м. „Павло Полуботок“ історична трагедія в 5 діях Барвіньского.

В середу дня 10. с. м. „Жидівка“ опера в 5 діях Галевйого. Гостинний виступ М. Шляфенберга.

— **Театр львівського „Сокола“** в найблизшу неділю відиграє знамениту комедію в 5 діях І. Кодебє в перекладі О. Утриска п. з. „Пестник“. В межпактах музика кружка техніків.

Телеграми

з дня 5. лютого.

Відень. На нинішнім засіданню палати послів явили ся послі майже в комплеті. Коли появил ся бар. Бінерт з міністрами, на чєских лавах підніс ся свист і крики. Бар. Бінерт постояв хвилину тихо, потім виїняв письмо і подав президентови палати. Міністри виїшли.

Президент Вайскірхнер дзвонить надармо, вінци відчитує письмо: „На основі Найвищої постанови в ідрочує ся 18-ту сесію держаної ради“. Чєхи і Німці плещуть в долоні. Пос. Лієн трубить. Кількох Німців хоче єму видерти трубку. Приходить до бійки. Серед співів ріжних пісєнь послі виходять як з корчми.

Прага. Вчєра в ночи помер ту бувшій міністер др. Антін Резек по довшій хоробі.

Царгород. На онодішнім засіданню парламенту більшість бесідників домагала ся енергичного ви тупленя проти ватаг в Македонї. Оден жадав навіть стану облоги в Македонї. Коли оден з Греків говорив про свободу совісти, музулманські духовні вчинили крпк і товкли пультами.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма
від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлєня. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєня. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пляопа при ул. Кароля Людвика ч. 5

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперціз з першої галицько-русской фабрики Євгена Більського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсї тов. педагогичного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:
Свій до свого!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівєць	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Чернівєць	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава руской	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамчє:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„ Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„ Курович	—	—	12:54	—	8:34
„ Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Чернівєць	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Чернівєць	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава руской	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамчє:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
„ Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
„ Курович	—	8:53	—	4:41	—
„ Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатає товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

